

TAPOLCZAI LAPOK

EZELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÖWY B.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint.
Nyilt-tér sora 1 korona.

A negyedik ős.

A fáról már negyedszer hull a levél azóta, hogy az emberek békéje felborult s a háborúnak még mindig nincs vége. Ugy látszik, az ős nem válik be babonának, pedig mindig az őszt vártuk, tőle reméltük, hogy mire pirosra érleli a gyümölcs héját, mire a kádakban elfolyatják a szőlő levét, az első hóval alászáll a béke, melyet úgy gyászolunk most, mint egy elszállt tavaszi álmot.

A negyedik háborús ősnek ma van az első, igazán őszi napja. Az este már vastag ködfátyol telepedett a lámpák villamos körtéje köré, az éjjel metsző szél jött a Bakonyból s végignyargalt az üres utcákon, s reggel haldokló mosolyával ránk borult az évszak minden szelid pompája. Volt telünk, mely csöndes várakozásban mult el, tavaszunk, mely a világ leggrandiózusabb és legelszántabb nekikészülésének volt a virágüzéres tanuja, és süttött reánk olyan nyárnak a napja, melynél tüzebb és égetőbb még nem perzselt végig ezen a meggyötört földtekén. A leszámolás, az itélethirdetés nyarának szánták ezt s az erők roppant nekifeszülésének. S az ágyuk dörögtek, feszültek a karok, sikoltott a fájdalom és ömlött a vér s ami rejtett energia még buzgott ellenségeinkben, mind harcra kelt. De mindez hiába. Szenvedtünk, véreztünk, de helytállottunk. Égig nyuló oszlopát emeltük az erőnek és kitartásnak.

Az őszi nap már lebukóban van a látóhatáron s véres sugarai ismét elpihent, üres csatamezőkre esnek. A nagy vihar elült, de sajnos, még sok vihar lesz. Északról, délről, keletről, nyugatról robognak a vonatok. A vonatokon a harc eszközei, a katonák százezrei, kik mind a békét keresik, s mégis harcra indulnak. Valahol nagy csata készül s a mi tekintetünk oda száll az ismeretlen tájak fölé, az őszi estén tázosan összebujó harcosaink közé... Ősz van megint, s mikor leperegni látjuk a sárga faleveleket, gondolatunk ő hozzájuk száll, akik ezt a rettentő nyarat megvívták és új harcra készülnek. Ők ma is ott állnak a határon s talán megérik, hogy ködbeburkolt alakjukat mint öleli körül szeretetünk.

Ó de nagyon kell tudnunk szeretni, hogy szeretetünk tűzénél fölmelegedhessenek azok, akik az első őszi hidegtől megborzongtak. Hideg szél sivitott a nyűtt kabátokon, s a meztelen lábak megremegtek... Ősz van kopogtat a háboru negyedik tele és mögöttünk ül a sötét gond.

Termeljünk!

Irta: Fogl János
áll. polg. isk. igazgató.

Ma nem az gazdag, akinek ezresei vannak a ládafiában, hanem az, akinek terem buza, tengeri, burgonya, bab, káposzta, tök, szóval akinek van élelmicikke. A pénznek ma kevés értéke van, hiszen több kevesebb van abból mindegyikünknek, de kétségbeesve kapkodunk mindaz után, amivel korgó gyomrunkat kiengesztelhetjük. Menj a termelőhöz s áruld el szándékodat, hogy bankóval fizeted majd burgonyáját, kukoricáját... faképnél hagy és kinevet, hisz pénze van neki akár egy szalmakötélre való. Tíz kuba szivarért többet vásárolhatsz a termőföld boldog tulajdonosától, mint tíz koronáért. A várost kereskedő és iparos is csak akkor látja szívesen a falusi vevőt, ha bugyelláris helyett az elrejtett élelmicikkkel megtömött kosarat mutogatja.

Ily körülmények közt csak természetes, hogy az embereket az egészséges ősztől társulásra, szorosabb szervezkedésre készíti, hogy előteremtse az életfenntartáshoz nélkülözhetetlen élelmicikkeket.

Már régen átment a közfelfogásba, hogy a mostani nehéz idők a fixumos tisztviselőket sújtják legérzékenyebben. A családos hivatalnok már béke idején sem találta meg számadását szűkre szabott filléreiből, annál szánalmasabb ezekre nézve a mostani háborús állapot, amely nagyon sok tisztviselőcsaládot a teljes lerongyolódás és eladósodás kétségbeesztő helyzetébe taszít. Kormányátogatással országsterete most dolgoznak az u. n. „*tisztviselői beszerző-csoportok*” felállításán, mely szervezetek elő akarják teremteni mindazokat, vagy legalább azon nélkülözhetetlen szükségleteket, melyek az életfenntartáshoz szükségesek. A tapasztalat azonban máris furcsa képet mutat a lázasan megindított mozgalom körül. Ezen szervezet ugyanis annak rendje-módja szerint itt is ott is megalakul, az afakuló gyűléseken praktikus eszmék vetődnek fel, a szervezők közlik a minden oldalról kapott ígéreket; tagok tömegesen jelentkeznek, a bizalmi férfiak és a végrehajtó bizottság munkához lát. Áru azonban nincs, vagy ha sikerül is egyet-mást beszerezni, az nem elégíti ki az igényeket. Ebből kifolyólag nyilvánvaló, hogy nem beszerző, hanem *termelő csoportokra* van szükség.

Elégé nem hangsúlyozható kívánalom az, hogy mindenki, akinek épkezlába van, dolgozzék és termeljen. Dolgozzék mindenki ásóval, kapával, termeljen mindenki lisztmagvakat vagy az azokat pótló konyhakerti veteményeket. Kertjeinket és parlagon heverő televényes földjeinket ássuk föl, kapáljuk meg és vessük be élelmezésünket biztosító haszonnövényekkel. Különösen asszonyainknak és hajadonainknak szeretném szépre és jóra hajlító lelkükre kötni, hogy most az őszi időszak alkalmával hozzák rendbe kertjüket és készüljenek el a tavaszi konyhakerti munkálatokhoz. Ha a tizenhatodik század egri asszonyai azzal tudtak halhatatlan hírnévre szert tenni, hogy férjeik oldalán karddal harcoltak az ellenség ellen, mntassák meg a XX. század asszonyai, hogy az ellenségeinktől őrögi módon kiesztelt kiéhezhető veszedelem ellen ásóval, kapával védekezzenek, nem nekirentva az ellenségnek, hanem azáltal, hogy minden talpalattnyi földet a magán-

és közlelmezés céljaira megművelnek. Ha minden asszony csak egy fej káposztát, minden hajadon csak egy kgr. krumplit termel, az egy helységben ezrekre s az egész országban milliókra rúg. A reális hasznon kívül ott van azután a kerti munkálkodás egészségügyi és testező momentum. A kevés testmozgást végző tisztviselők nejei általában sápadtak, vérszegények, emésztési bajok gyötrik, gyakoriak náluk a szülési komplikációk stb. A kerti foglalkozás valóságos áldás volna rájuk és a hivatal négy fala közé szorult romlott levegőben ülő férjeikre.

Községünk határa, a háztelkekhez tartozó kertek — mindenütt alkalmasak konyhakerti művelésre. Ezt a kedvező helyzetet a polgári fiúiskola is ki fogja használni a jövőben oly módon, hogy egy nagyobb iskolai kertgazdaságot létesít, hogy az ifjúságot gyakorlatilag ránevelje a haszonkertészet művelésére és hogy részben hozzájáruljon a háborús közlelmezési nehézségek enyhítéséhez. A szülők és szállásadók a polgári iskolába járó gyermekeik javát és jól felfogott érdekét mozdítják elő, ha az ifjúságot ezen munkálatok hasznosságára és kellemességére a maguk hatáskörében is hathatósan figyelmeztetik és őket azokban való intenzív részvétellel buzdítják. Szívesen látott vendég és köszönettel fogadott munkatárs lesz ott minden férfi és nő, akinek otthon nincs alkalmja a konyhakertészetre, de ezen munkálatokban részt kér egyrészt élelmiszeletjeinek jutányos áron leendő beszerzése céljából, másrészt azért, hogy tanujelét adja annak a fenkölt gondolkodásnak, mely a mai komoly idők megértésén alapszik. Ezzel kapcsolatban felvetem a fixumos tisztviselők *termelő csoportja* eszméjét, melynek célja, hogy egyes tisztviselőcsoportok szervezkedjenek — e beszerzés körül — a nélkülözhetetlen élelmicikkre önmaguk javára fordítandó termelését illetőleg, másrészt avégből, hogy a mindinkább spekulációs alapokra helyezkedő vidékenkénti és országos termelési viszonyokat tanulmányozzák, egyenletes termelési programot állítsanak össze és annak végrehajtását az illetékes fórumoknál megsürgessék.

A szüret eredménye.

Ugyan még néhány helyen most is folyik a szüret, azért mégis már most is levonhatjuk az idei bortermés eredményét, amelyre mindenelőtt leszegezünk azt, hogy a szőlősgazdák, tekintve az új borok soha sem álmódott árát, teljesen meglehetnek elégedve. Mert tekintve a munkálatás magas napi-bérét, a védőszeret, eszközök emelkedett árát, mégis nincs ma vidékünkön oly gazdasági ág, amely oly szép jövődelmet nyújtana, mint adott az idén a bortermés.

Tekintsünk vissza a szőlőgazdasági évre. Más gazdasági növényeink jelentékeny kárára ugyan, de a nyári időjárás nagyon kedvező volt a szőlőnövényre.

A peronoszpóra fellépésének idején hosszantartó szárazság volt, ami lényegesen ellensúlyozta a baj fellépését, illetőleg elterjedését. Talán a szárazságnak tulajdonítható, hogy a szőlő más ellenségei sem léptek fel oly mértékben, mint a múlt esztendőben tapasztaltuk. És végül szőlősgazdáink javára kell írunk ama körülményt is, hogy talán soha sem volt a szőlőbetegségei és kártévoí ellen oly élénk védekezési tevékenység mint az

idén. Hisz nem csoda, semmi sem ígért, az időközönként folyton emelkedő borárak mellett oly kecsesítő jövődelmet, mint a szőlő lankadatlan ápolása, megvédése.

A reménytelen várakozás nagy részben be-teljesedett. Jólehet a hosszantartó szárazságot az utóbbi időben már a mély gyökerű szőlőnövénnyel megérezte. Kiadás csapadék kellett volna még néhány héttel szüret előtt s akkor, az amugy is szép szüreti eredmény mennyiségre több lett volna, minőségre is jobb lett volna. Istenem, hiszen talán sok is lett volna egyszerűen a jóból! Panasz azonban általában így sem lehet, igaz, hogy a szüreti eredmény a szőlő fekvése szerint változó, ez azonban az általános eredményt nem változtatja. Mert mit tapasztalunk? Azt, hogy általában az alatt fekvő szőlők bővebb termést hoztak mint a magasabb fekvésű hegyi szőlők, — azonban az utóbbi helyek termés-eredményével is meglehetünk elégedve.

A bor minőségét tekintve, talán még korai arról nyilatkozni. Hiszen mikor lesznek még ideai boraink teljesen kiforrottak, tiszták, érettek? Hiszen a szőlőbogyóban lévő alkotórészek arányos eloszlása, talán az idén kedvezőbb alakulást vett föl, aminek eredményét éppen az említett teljes borbeérés idején tudunk csak meg. Jólehet sokan azt állítják, hogy az ideai termés minősége elmarad a múlt évi termés minőségétől. Node talán erről határozott nyilatkozatot tenni korai.

A szőlő idelőtti, de mégsem tökéletes beérési állapotára még nem lehetett mérvadó ama körülmény, hogy a szőlőszem már mintegy aszalásnak indult. Nem. Ennek oka a csapadék nagymérvű hiánya és a nagy meleg volt. Kényszeredve, idő előtt lett a szőlőszem érett.

A bor minőségétől hozott véleményünket jelzett állításunk fogja annak idején igazolni. Vagyis, most még korai a minőséget a múlt évivel szemben gyengíteni.

Mindezek mellett, tekintve a jelenlegi elfogadható sőt talán még emelkedő borárakat, termelőink teljesen megelégedettek lehetnek az ideai szürettel.

Kereslet ez idő szerint igen lanyha, de a tartózkodás nem engedi a kínálatot sem. Hiszen kevés termelő van, akinek ma pénzre volna szüksége, szívesebben látja vagyonát fekvő borában, mint heverő pénzben. De másrészt még mindig emelkedő borárakat remélnék, ez az oka az eladó tartózkodásának.

Itt említjük meg, hogy jövő évi termésünk biztosítása szempontjából, eltekintve elemi csapástól és egyéb szőlőbetegségektől, első és fő gondját képezze a szőlősgazdának, hogy szőlőföldjét termőerőben tudja tartani, tudja trágyázni. Ez pedig a jelenlegi körülmények között bizony nehezen megy. Hol juthatunk trágyához? Állatállományunk részben megcsappant, más gazdasági növény intenzívebb termelése mellett, ide is több trágya kell. Műtrágyához sem juthatunk. Nincs.

Talán időszerű volna vidékünkön egy fekátrágya gyár felállításával foglalkozni. Nemcsak a vállalkozónak hozna dúszájövölmű befektetést, de még a béke első éveiben is nagyon érezhető trágyahiányon, így vidékünk gazdasági helyzetén is nagyot segíthetne. Jó lesz erről, most, mikor arra még idő van, gondolkodni. Az életre való eszmék nálunk hamar visszhangra találnak, talán ez is, — a köz javára.

Vadgesztenyét

Zalavármegye területén KIZÁRÓLAGOS jogosultsággal ifj. Neumann Miksa, a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság Kirendeltsége Csáktornya vásárolhat. Közlebbi felvilágosítással nevezett cég szolgál.

Három zongora eladó

GERL Jánosnál, Harangozó ház.

Idegen nyelveket tanít okl. tanítónő.

— Címe a kiadóhivatalban.

A borok érése.

Mindazoknak, akik nemcsak szőlőtermeléssel, de borkészítéssel is foglalkoznak akár a saját szükségletüket fedező borkészletek előállítására végett, akár pedig hivatásszerűen, nem elég csak a borkészítés alapjait ismerniük, de tisztában kell lenniük mindazon tényezővel is, melyek a borok érését befolyásolják. Ismerniük kell pedig e tényezőket azért, hogy a szükséges pincemunkálatokat mindig az illető bor igényeinek megfelelően hajthassák végre, mert csak így remélhetik, hogy boruk meg fog felelni mindazon kívánalmaknak, melyek azt versenyképessé teszik.

Szándékom e helyen folytatólagos leírásokban e szakszerű pincemunkálatokat azok sorrendjében tárgyalni, de mielőtt ezt tenném, fent jelzett okból kifolyólag szükségesnek tartom a borok érését befolyásoló tényezőket ismertetni.

Az új bor színe zavaros, íze nem tiszta, az illat és zamat tisztán nem érezhető, levegőn erősen megzavarodik, a palackot meleg helyen szétveti. Vagyis az ilyen bor nem kész. Arra kell tehát törekednünk, hogy a borunk színe, íze, illata és zamata minél előbb kifejlődjék, borunk minél előbb érett legyen.

Sok minden körülmény befolyásolja új borunkat, míg e változáson keresztül megy, de a gyakorlati borásznak elég tudnia, hogy a must teljes kiejérése, a levegő oxigénje s a must, illetve a bor egyes alkotórészeinek egymásra gyakorolt hatása az, ami a borok érésénél döntő szerepet játszik.

Fontos tehát elsősorban az, hogy a must cukortartalma teljesen elerjedjen. A cukor elerjedése rendszerint végbemegy a fő- és utóerjedés alatt. Néha azonban az erjedés nem megy ilyen simán, hanem dacára annak, hogy még mindig van el nem erjedt cukor, borunk tisztulni kezd és kénytelenek vagyunk fejteni. Az így visszamaradt cukor a jövő év nyarán a pince felmelegedésével egyidejűleg ismét erjedni kezd. Már pedig ez amily nem kívánatos, ép oly gyakori eset. Oka egyedül a rosszul vezetett erjedés. Ezt a jelenséget nevezik szőlősgazdánk elég helytelenül pinceerjedésnek. Pedig ez tulajdonképpen ugyancsak utóerjedés. A pinceerjedés egészen más.

Tel folyamán pincénk nagyon természetesen lehül. A lehülés következtében borunk összehúzódik. Ilyenkor az apadás nagy, mit töltőgetéssel időről-időre pótolunk. Így a hordóban tulajdonképpen sokkal több bor lesz, mint mekkora annak befogadó képessége. Nyár elején pedig pincénk hőmérséklete emelkedik, borunk kitágul s a hordóban el nem fér. Ha most az akonát meglazítjuk, a nyomás megszűnik, az elnyelt szénsav szabaddá lesz. Ennek következtében borunk mozgásba jön s ha volt valami üledék, az is felkavarodik. Így áll elő az erjedéshez hasonló tünet. Ez a tulajdonképeni pinceerjedés. Ez sem kívánatos s ezt megelőzendő borunkat a pince felmelegedése előtt le kell fejteni az üledékről s az akonát sem szabad szorosan lezárunk.

A nyári utóerjedést elkerülendő nagyon fontos tehát, hogy borunkban az erjedés után cukor ne maradjon vissza. Hogy maradt-e vissza cukor azt gyakorlatilag megállapítani nagyon bajos. A vegyész ellenben a még el nem erjedt cukor mennyiségét is képes megmondani. Mégis van egy elég egyszerű mód, amellyel ítéletet mondhatunk arról, vajjon mustunk teljesen elerjedt-e? S ez nekünk a gyakorlat embereinek teljesen elég.

Egy palackot félig megtöltünk kiforrott musttal s 20 fokra fűtött szobában hagyjuk 1—2 óráig. Ezután a palackot megrázzuk s ha ismételt rázás után sem érez ujunk az üveg szájánál nyomást, akkor a mustban volt szénsav elszállt mind. Most az üveg száját átfurt dugóval látjuk el, melyen keresztül egy kétszer meggőrbített üvegcső egyik végét a mustba eresztjük, a másik végét pedig vízzel telt pohárba s ha a vízben buborékok nem szállanak fel, úgy a must teljesen kiforrott. De ha buborékok szállanak fel, úgy a mustban még mindig

van cukor, melynek teljes elerjedését vagy a leülepedett seprő felkavarásával, vagy konyha-élesztőnek hozzáadásával kell biztosítani. A seprő felkavarása nagyon savanyu mustoknál is előnyös, még ha cukor nem is lenne jelen. Ez esetben ugyanis a felkavart élesztő cukor híján neki megy a savnak s annak egy részét elfogyasztja. Vigyázni kell azonban, hogy nagyon régen leülepedett seprőt fel ne kavargassunk, mert ennek következtében a must egész terjedelmében rothadni kezd.

A borok érésénél legfontosabb szerep jut a levegőnek, illetve az oxigénnek. Ez azonban nem azt jelenti, hogy borunkat felesleges módon szellőztessük, mert hiszen ez meg már káros lenne. Minél finomabb, zamatosabb, illatosabb a bor, annál több kárt tesz a túlságos levegőzés.

Rendes borkezelési munkálataink közben a bor feltétlenül megkapja a szükséges levegőt, sőt a hordó lyukacsain keresztül is állandóan érintkezik a külső levegővel és pedig annál intenzívebben, minél kisebb a hordó s minél vékonyabb a donga. A fejtés tulajdonképpen azon munka, amelynél a legtöbb levegő jut a borba. Itt a levegő hatását meg is figyelhetjük. Ugyanis a fejtett bor a levegő hatása következtében, a bor fehérje tartalma részben kiválik s a csersavval üledéket képez, a bor pár heti állás után ismét letisztul, sőt tisztább lesz mint a fejtés előtt volt. Így a fejtések során a fokozatos levegőzés következtében borunk mindig tisztább, kellemesebb ízű lesz. Később, öreg boroknál azonban fejtés alatt kapott levegő behatására különösen finomabb borokból az illat és zamat eltűnik, részben az elpárolgás következtében, másrészt pedig azért, mert ezen anyagok a folytonos levegőzés miatt elgyantásodnak. Viszont vannak borok, melyek a jellegzetes csak később, az érettség magasabb fokán kapják meg, mint pl. a kabernet.

Amily fontos tehát a borok levegőzése, éppen olyan káros lehet s a legtöbb esetben káros is a túlságos levegőzés.

Abban az esetben azonban, ha borunk penészes, rothadt szőlőből szüretelt, vagy a lisztharmat ellen erősen kénporoztunk, vagy borunk nyúlós, esetleg nagyon sokáig hagyjuk a seprőjén s így kellemetlen kénhidrogén (záptojás) szaga van, egyedül csak a nagy mérvű levegőzés tud a bajon segíteni. Éppen ezért ilyen boroknál nem elégszünk meg az egyszerű nyílt fejtéssel, hanem ezenfelül a fejtő csapot szellőztető rózával is ellátjuk, hogy a bor vékony sugarakban minél több levegővel érintkezhessek.

A borok érésénél harmadik tényező az alkotórészeknek egymásra gyakorolt hatása. Különösen nagy az alkoholnak a savakra gyakorolt hatása s e hatás a hőfokkal növekedik. Ezen hatásra keletkeznek az éterek és észterek, melyek nagyon kellemes szagú anyagok s legnagyobb valószínűség szerint ezektől függ a bornak ó íze.

A bor sohasem ad egy változatlan, alkotórészeiben állandó anyagot, hanem abban mindig történik változás. Még a lepalackozott bor is állandóan változik, különösen ízben és pedig egy ideig előnyösen, később hátrányosan. Innen van az, hogy határtalan ideig a bort minőségének romlása nélkül el tartani nem lehet.

A bor párolgása maga után vonja, hogy a bort fel kell tölteni s minden egyes feltöltés a bor összetételét megváltoztatja. Hiszen a borból csak az illó anyagok párolognak el s ezek is forrójuk arányában. Tehát mindig több alkohol párolog el mint víz. Ez a magyarázata annak, hogy az idősebb borok veszítenek erejükből s e veszteség a hordó nagyságához mérten évente kitehet 1—2—3 százalékot is.

Ha tehát borunkat a helyes kezeléssel sikerült az érettségi fokra emelni, hogy annak színe, zamata és illata teljesen kifejlődött, s a további levegőzéssel csak rontanánk borunk minőségét, elértünk addig a határig, ahol már a borok iskolázása kezdődik.

Szabó Jenő

m. kir. szőlőszeti- és borászati felügyelő.

Községi gyűlés.

Tapolcza nagyközség képviselőtestületének folyó hó 7-én tartott gyűlésén Illés György tapolczai illetőségét elfogadja.

Bejelenti főjegyző, hogy dr. Fischer Gyula községi képviselő meghalt; minthogy nevezett a községnek hosszú időn át buzgó képviselője volt, indítványozza, hogy a családhoz részvétirat intéztessek s dr. Fischer Gyula érdemei jegyzőkönyvileg örökíttessék meg. Az indítvány elfogadása mellett eljárással főjegyzőt bízzák meg.

Köszönettel tudomásul veszi a képviselőtestület dr. Darányi Ignác kerületünk képviselőjének a gabonavásárlás kiterjesztése ügyében hozzá intézett kérelemre történt szíves intézkedését, egyúttal bejelenti főjegyző, hogy Tapolcza község kérvényére 315 méter-mázsa vetőbuzát utaltak ki, aminek szétosztása folyamatban van.

Tudomásul veszi az ártézi kut engedélyezése ügyében bemutatott iratokat.

Előadja Horváth Jenő főjegyző, hogy a Tapolczai Lapokban megjelent cikkek és az általános közöhangnak eleget teendő, a vízvezeték létesítésének eszméjét a f. hó 5-én tartott előjárósági gyűlésben felvetette. A gyűlés azt a határozatot hozta, hogy a vízvezeték szükséges lévén, a csatornázással együtt oldassék meg s így a kérdést ez alkalommal a képviselőtestület elé terjeszti.

Neményi Géza ajánlja, hogy a csatornázás és vízvezeték kérdése egyszerre oldassék meg, mind egyik nagyon fontos és szükséges és a kivételre, képviselőnk útján, kamatmentes vagy legalább olcsó államkölcsön eszközöltessék ki. Leszner Sándor ajánlja, hogy az előmunkálatok okvetlen készíttessenek el s szerzetessenek be a tervek. Több hozzászólás után az indítvány elfogadása mellett a vízvezeték és a csatornázás létesítése elhatározatott, s megbizsa a képviselőtestület az előjáróságot az előmunkálatokkal, tervek készítésével, a kölcsön megszerzésével. Leszner Sándor, Horváth Jenő főjegyzőnek az ügy megindításáért köszönetet szavaz.

A helybeli üzemezetőség 35 drb. árammérő beszerzését kéri. Minthogy a község ez ügyben már alkalmazott szakértőt, Bokrossy Jenő veszprémi mérnököt, határozatott, hogy nevezett ez ügyben megkerdeztessék.

Átírt kir. tanfelügyelő a községhez, melyben közli, a vincelleriskolának leánypolgári iskolává leendő átalakításának engedélyezését s egyben felhívja a községet, hogy az átalakítást folyó hó végéig fejezze be. Előadja főjegyző, hogy az átalakításra vonatkozólag az illetőkkel érintkezésbe lépett. Bemutatja a költségvetést. Előadja továbbá, hogy a múlt évi határozattal a leánypolgári iskola hozzájárulási díjának elvben 5000 koronára történt fölemelése most már időszere, kéri, hogy a határozat emeltessék érvényre, egyben jelzi, hogy az átalakítás költsége, a meglévő készpénz és a folyó évi hozzájárulási díjból, fedezve lesz. Az előterjesztést a képviselő testület tudomásul veszi, az előjáróságot az átalakítási költségvetések bemutatására hívja tel, egyúttal elhatározza, hogy az eddigi 3000 korona hozzájárulási díjat 5000 koronára fölemeli.

Községi végrehajtó lakásbérét f. évi október 1-étől 300 koronára fölemeli.

Rendőrbiztos kérelmére, az abban felhozott indokok alapján, alapfizetését f. évi október 1-től 1800 koronára fölemeli.

Főbíró véleményt kér a községtől a második gyógyszerár feállítása ügyében, minthogy a meglévő gyógyszerár a szükségletet kielégíti, ennél fogva újabb gyógyszerár feállításának engedélyezését nem véleményezi.

Végül tudomásul veszi a helyettes községi irnok drágasági pótléka ügyében, — érkezett jóváhagyó határozatot.

HIREK.

Hymen. Rätz Ottó cs. és kir. százados házasságot kötött Csemez Emiliával Zánkán.

Községi és felekezeti tanítók családi pótléka. Végre a nemzet kulturnapszámossaira is gondolnak. A hivatalos lap csütörtöki száma közli a kultuszminiszter rendeletét, amely megadja a családi pótlék államsegélyt a községi és felekezeti tanítóknak és az óvónőknek is. A rendelet részletes utasításokat tartalmaz az államsegély megadásának föltételeire, a kérelem és a kiutalás módjára nézve.

Vízvezeték készítésének lapunk révén felvetteszméjéleánk vizshangra talált Tapolcza nagyközség képviselőtestületének mult héten megtartott gyűlésén. A képviselőtestület magáévé tette az eszmét, még pedig egy másik igen fontos dologgal — a csatornázással kapcsolatban. Mindkettőre Tapolczán égetően szükség van. Kulturfokmérője leend a községnek úgy a vízvezeték mint csatornázás létesítése. Hiszen egyik létesítése maga után vonja a másik szükségességét. Helyesen határozott a képviselőtestület, midőn első sorban a tervek elkészítését vette fel munkaprogramjába. A dolog finansziális oldala azonban talán már nem olyan szerencsés eszme. Jólehet az állam ily célra is ad segélyt, talán kamatmentes kölcsönt, azonban alig remélhetjük azt a jelenben és a közel jövőben sem, hogy az állam jöjjön segítségünkre. Tapolcza nagyközség kultúrális intézményét a magunk erejéből teremtetünk meg, ezt is megtehetjük.

Nyilvános köszönet. — A Vörös-Kereszt Egyesület tapolcai fiókja részére adakozni kegyesek voltak: Szlovák Mór és fia urak Badacsonytomajról 40 koronát; a tapolczai izr. templomban adakozni szívesek voltak: dr. Kovács Vilmos ur, Lustig Ferenc ur, Marton Gyula ur, Mandl Sándor ur, Leszner Sándor ur 50—50 koronát, Berger Manó ur 30 koronát, Szűcs Vilmos ur, Grosz Dezső ur 25—25 koronát, Berger Vilmos ur, Kardos Mór ur, Schwarz Emil ur, Spiegel Rezső ur Budapestről 20—20 koronát, Vajda Nándor ur, dr. Vágó Jenő ur, Pajtás Henrik ur, Kemény Mór ur 10—10 koronát, dr. Alpar János ur, Frisch Mór ur, Schwarz Jenő ur, ifj. Kohn Mór ur 5—5 koronát, dr. Schönwald Károly ur, Offenberger A ur Budapestről, Weisz Soma ur 2—2 koronát.

Fogadják a kegyes adakozók, valamint az izr. hitközség elnöksége, halás köszönetünket. Az Elnökség.

Cukorkiosztás lesz a jövő héten. A mult héten 260 méter-mázsa finom süveg és kocka cukor érkezett Tapolczára, amelyet a jövő hét folyamán fognak szétosztani. Ez az utolsó szállítmány a finomított cukorból, mert a jövőben már nyers cukrot kapunk, azért felhívjuk a község figyelmét, hogy ezzel a cukorral igen takarékosan bánjon. Orvosságul s más fontosabb célra takarítsa meg e tisztított cukrot. A jövő heti kiosztás még a régi fejkvóta szerint és az eddigi áron történik, azonban a nyers cukorból már kisebb lesz a fejadag és az ára is magasabb lesz.

Rendkívüli időjárás. A mult héten az időjárás hirtelen hűvösre fordult, előkerültek a téli ruhák, folyó hó 12-én azonban ismét nyomasztó meleg lett, előjele volt a délután 2 óraker vidékünk fölött átvonult nyári zivatar. Sötét gomolygó felhő közül folytonos villámás és mennydörgés, nagy szélviharral hirtelen jött a zivatar, sűrű esővel, amely alig tartott néhány percig. A vihar tőlünk keletre vonult, s mint halljuk ereje megerősödött, mert Monostorapáti vidékén valóságos orkánná fejlődött, fákat döntött ki, szekeret borított fel. Sűrű záporosóval vegyesen jég is esett, jelentékenyebb kártétel nélkül. Utána az idő kiderült s nyári világitásban ozondu levegőben volt részünk.

Különös, hogy lépten-nyomon hallatlan uzsoráról, visszaélésekről, cserekereskedésről stbről beszélnek, panaszkodnak az emberek, de nincs senkiben sem bátorság feljelenteni az uzsoráskodókat. Tessék, tartsa kötelességének az, aki botrányos uzsoráskodásról tud, följelenteni. Üres, nagyhangu, légbekiáltott panaszokkal, kesergésekkel, jajjainkat nem gyógyítjuk. Igaz, hogy újabb rendelet szerint még följelentés nélkül, hivatalból is üldözni kell a visszaéléseket, sajnos itt sem látunk orvoslást. Ugy megindult az erkölcstelen rablőzsoráskodás mint a lavina, mintha talán vége se lenne. Egy s ereg panaszt vettünk. A panaszok közreadásával mi a helyzetet nem segítünk. Ott a hatóság, tessék följelenteni, annak kötelessége a bajt orvosolni, a rabló uzsorásokat megbüntetni.

Kezdenek a levelek lelopódzni a fákról, az ős arany terítke vár a lombokra és a bokrok és a mezők zöld színeinek végtelen tárlata készül. Szelek indulnak felém, a gyászos és boldogságos ős tája és lelke jó, igérkezik, fenyeget. Menekülni szeretnék, elutazni előle egy lehetetlen vonaton valamerre, de hóvá, ameddig mehetnék mindenütt október van.

Hangtalan csöndes mezőn felejttem szememet délelőtti órán, édes hűs levegőben, a nap oly hízkelődően, melengedően néz a földre, ahogy betegekre szoktak mosolyogni. Napraforgók ágaskodnak imitt-amott, gyenge száron óriás virágok, sárgájuk tüzel és barnájuk elsötétül. Mintha nem is a száruk tartaná őket, mintha dermedten függenének mint bámész és a buja tünemények a levegőben. Elkésett fehér pillangók dideregnek ide és tova és egymás után egy kukoricásba tűnnek el, egy száradt színű sóvány és vigasztalan rengetegbe, mintha ott várná valami ünnepély őket, valami otthon és életöröm. Meg-megrezegnek a kukoricaszárak aszott, megtört nyurga levelei, s a levelek közül szintelen füzérek epednek jobbra-balra, az érett vastag csövek beburkolozva rejtőznek itt-ott. A kukoricás oly elhagyatott, oly egyforma, oly nyugodt és oly nyugtalan egyforma látvány. Az unt színű és össze-vissza hajló sűrű levelek és füzérek, ezek hideg őszi estén mily kísérteties zenét rezgetnek kapkodva és össze-verődve a szélben. Ki hallgatta már?

Most csend van, s a szárok alatt a görön. gyök közt testes sütőtökök nyugosznak, erős sárga színekben, viritva és boldogan. És a kukoricás mögött távol zöld fák állanak, hosszú sor fa és erre-arra magános fák és nagyon távol egy fásor alldogál. Mind másforma körvonalakkal. Mind egy-egy egyéniség. Fák. Mily mozdulatlanok. Mily összetartók. Mily magánosak. Mily szép mind. Milyen nagy minden fa. Milyen néma mind. Mind él. Mind áll az ég alatt és sütteti magát a nappal. Senki nem szól bele, nézhetem a fákat, gyönyörködhetem bennük, ünnepelehetem őket. Oh, mint nyomasztó példák állanak a földön előttem, mint méltóságok, akiket hiábavaló sóvárgással irigyelhetünk, mint felsőbbrendű lények, akiket bámulhatunk. Mint tökéletes lények, mint a teremtes igazi koronái, úgy állanak a tájon a fák, a létezés ámulatában, elcsábíthatatlan nyugalomban, erősen és bölcsen és derűlten.

Egy nagy tábla tiszta fekete szántás terül a tájon. Csak ez a gyönyörű fekete föld olyan nyugodt, mint a fák. S itt a lábam körül a gyepen halványkék virágocskák frissülnek a makacsul ragyogó zöld fű közt, kis kíváncsiak és vidámak, most hirtelen kinyíltak, még sunyitanak, köszöntgetnek és itt vannak, amíg az őszi türi őket. És a napraforgók a dél felé engedékenyen hevülő napsütésben felgyulnak, lázadva és rajongva tüzelnek a hervadástól fogantatott tájon s mint gyulladáso, szenvedő és szenvedélyes s megrendítő nagy szemek bámulják a fényes napot.

OSZTÁLYSORSJEGYEK KAPHATÓK:
a BALATONMELLÉKI TAKARÉKPÉNZTARNál, mint főelárusítónál

Mindeki 100 kilogram burgonyát vásárolhat. Szinte lápas izgalommal várta a közönség a burgonya rendeletet amely a múlt héten jelent meg és megállapítja termelőknél és nem tetmelőknek, hogy menyit burgonyára lehet jogos igényük és menyit vásárolhatnak. Ez szerint: 1. A termelő visszatartathat: 1 Saját szükségletére: a) nehéz testi munkát végző felnőtt családtagok részére az egész idényre 120 kilogramot; b) egyéb ellátandók részére 100 kilót. 2. Gazdasági szükségletre: a) vetőmagra holdanként 9 métermázsát; b) takarmányra semmit; h) időségi és gazdasági munkások részére összesen 3 hónapra 13 kilót; d) gazdasági cselédek részére a kikötött mennyiséget, de legfeljebb a felnőttek részére megállapított fejadagot. II A fogyasztó, vagy olyan termelő, akinek termése házi szükségletet nem fedezi, vásárolhat kizárólag saját házi szükségletére: 1. a nehéz testi munkát végző felnőttek részére az egész idényre 120 kilót, 2. egyéb ellátandók részére 100 kilót. Sajnos azonban, hogy a burgonya vásárlási engedélyek kiadására még mindig nem jött meg a rendelet, tehát addig ezt sem vásárolhatunk. De ha meg is jön az engedély, hol vegyünk burgonyát? Ha nagy kinnal hozzájutunk, akkor is oly horribilis úzsora áron, hogy hallatlan, mert vannak termelők, akik arcátlanul öt-hatszoros árt kívánnak a maximális árnál. Nem mondjuk, hogy a maximális áron jussunk hozzá, mert olyan szerencsés halandó nincs, hanem amit ezzel a cíkkel is üznek, az igazán botrányos.

Neveltségesen bosszantó. Ezelőtt három hónappal felhívták Zalaegerszegről a tapolczai állami és közigazgatási tisztviselőket, hogy jelentsék be csatlakozásukat a beszerzési bizponthoz. Itt van már régóta a különféle szükségleti cikkek beszerzésének ideje, — mi történt a központban? Semmi. Még azt sem kérdezték meg tőlünk, hogy élünk-e? Ha a tapolczai csoport megalakulását annak idején éppen a központ megalakulása nem kecsgettette volna reménnyel, akkor megalakult volna és bizonyára több sikert ért volna el mint a központ *támogatásával*. Halljuk tehát, mi van a zalaegerszegi beszerzési csoporttal?

A typhus-járvány idején nagy gondot kell fordítanunk a tisztaságra és az ivóvizre, hogy a betegséget elkerüljük. Az orvosok azt ajánlják, hogy csak forralt vizet igyunk. Van nekünk ennél sokkal jobb, élvezhetőbb bacilusmentes vizünk is, az artézi kut vize. Érdemes volna foglalkozni a gondolattal, hogy a járvány idején innen kaphatnánk valahogy ivóvizet.

A bor áráról fantasztikus hírek jelennek meg a fővárosi lapokban. Szinte ámulunk, hogy mindazon híres eladásokról nem tudunk, amelyek állítólag vidékünkön történtek. Hogy például a bor literje itt 7-8 korona, és hasonló horribilis vagyon. Pedig a badacsonyi borvidéken annyi bort lehet venni 4 azaz négy koronájával, a mennyi jól esik.

Nem lesz szódavíz. A hivatalos lap tegnapielőtti száma közli a honvédelmi miniszter rendeletét, amely bizonyos ön és önöt-vözetből készült tárgyakat hadicélra rekvirálnak jelenti ki. E tárgyak közt van a szikvizese palackok önből és ólomból, valamint ezek ötvözetéből készült fejei. Így bele kell nyugodnunk, hogy szódavizünk sem lesz, míg a háború tart.

Szőlőmagból — kávé. A szőlőgazdák az idén már rostáltatták a törkölyből szőlőmagot és sok uri házban ez lesz a hadi kávé. A hegyi lakók már a békében is ezt használták és sokan közülük házának a városban és árulják a „szőlőkávét.”

Rasputin. A világtörténelmi jelentőségű oroszországi eseményeknek kétségtelenül egyik legérdekesebb szereplője Rasputin, ez a misztikus kalugyer, aki hosszú ideig korlátlan hatalommal uralkodott a fehér cár népeinek milliói fölött. Hogy ki volt, honnét jött, honnan szerezte koronás főket béklyóba verő nagy hatalmát, még ma is rejtély. A hasábokon, melyeken az újságok az orosz politikai életnek ezt a tyrannusát

tárgyalták, vajmi kevés jelent meg arról, ami a közönséget legjobban érdekelt: hogyan jutott el odáig, hogy koronás, biboros asszonyok borulhassanak a lábához. Heyann Róbert szenzációs regénye ezt a rejtelmes életű embert tárgyalja. Érdekesítő modorban, izgató részletességgel mondja el Rasputin életét és a cári udvar intimus szenzációit. A diszes kiállítású könyvnek, melyet a Kultura Könyvkiadó Részvénytársaság adott ki, 5 korona az ára. Kapható minden könyvkereskedésbe.

KÖZSÉGHÁZABÓL.

Közírré tételik, hogy Ő Felsője a Király legfelsőbb parancsiratával elrendelte, hogy a több gyermekes családapák és megmaradt utolsó fiuk kíméltesse s a harcterem veszélytelenebb helyre helyeztessenek és pedig:

Először oly családok *egyedül életben maradt fia*, melyeknek már két vagy több fia elesett vagy a hadiszolgálat teljesítése közben szenvedett sebesülés, vagy hadifáradalmak következtében meghalt;

másodszor, hat vagy még több ellátatlan gyermek atyja, vagy aki ezeknek fenntartásáról gondoskodni köteles.

A veszélytelenebb helyre helyezettetés végett sürgős folyamodványt kell benyújtani, amiért az érdekeltek főjegyzői irodában jelentkezhetnek.

Közírré tételik továbbá, hogy a tengeri-vásárlás Zala- és Somogyvármegye területén nem eszközölhető, mert a rekvirálás e két vármegyében elrendeltetett.

3198—1917.

Aki kettőnél több sertést akar hizlalni, jelentse be az előjárásnál, ahol meg lesz állapítva a szükséglete.

Keszthelyen folyó évi október hó 18 ára engedélyezett országos pótvásár állatfelhajtással és kirakodó vásárral lesz megtartva. Az előjáróság.

MEGHIVÓ.

A „Kapolcsi kölcsönös-üzletkezes felszámoló bizottsága

f. évi november hó 7-én, d. u. 2 órakor, Kapolcson a község háza termében,

KÖZGYŰLEST

tart, melyre a tagokat meghívja.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyv hitelesítő kiküldése.
2. A felszámoló bizottság részletes jelentése s ezzel kapcsolatban a mérleg felolvasása.
3. A felügyelő bizottság jelentése a mérleg átvizsgálásáról.
4. A felszámoló és felügyelő bizottságnak a felmentés megadása.
5. A fennmaradt pénzkészlet elhelyezéséről való intézkedés s a szervezetet feloszlásának végleges kimondása.
6. Javaslat a szervezetet könyveinek 10 éven át leendő megőrzése végett a kir. törvényszék által való hová helyezettése tárgyában.

Mérleg:

Követelés: Kifizetetlen költségek és hátralékok K 1100'76 Felosztatlan egyenleg K 19'11 Peres követelések K 579'— Első heti kamatok öt éven át K 106'87 Összesen 1805 korona 74 fillér.

Tartozás: Tisztviselők fizetése és tiszteletdíja K 1068 A leszámolással járó költségek K 255'— Két szervezetet tag túlfizetése K 90'— Jelen közgyűlésnek háromszori hírlapi közzététele K 60'— Behajthatatlan követelések K 154'75. Összesen K 1627'75. Maradvány K 177'99

Kapolcs, 1917 október 11-én.

1—3

A felszámoló bizottság.

Nyomatott

LÓWY B. Könyvnyomdájában, Tapolcaza.

MEGHIVÓ.

A „Kövágóörsi Központi Szeszfőző Szövetkezet”

1917. évi október hó 14-én délután 3 órakor a Töpfel-féle vendéglőben, Kövágóörsön

közgyűlést

tart, melyre a tagokat ezennel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóság jelentése az eddigi intézkedésekről.
2. Folyószámla hitel igénybe vétele.
3. Indítványok.

Kövágóörs, 1917. október 1.

Kövágóörsi Központi Szeszfőző Szövetkezet Igazgatósága.

MEGHIVÓ.

A Tapolczavidéki Gazdasági Takarékpénztár Segélyző Szövetkezte

1917. év október 23-án, d. e. 11 órakor, a szövetkezet helyiségében

KÖZGYŰLÉST

tart, melyre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívjuk.

Tapolca, 1917. október 10.

Az Igazgatóság.

Tárgysorozat.

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két jelenlevő szövetkezeti tag kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a feloszló VI. évtársulatnak az alapszabályok értelmében leendő felszámolásáról.
3. A feloszló évtársulat zárszámadásának bemutatása, a részletenként jelentkező hozadék megállapítása és a kifizetési időnek 1917 október 23-ára való meghatározása
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
5. Esetleges indítványok tárgyalása.

A felszámoló VI. évtársulat mérlege.

Vagyon: Kötelezvények 213,480 korona. Hátralékos kamat 2154 korona. Betét a Gazdasági Takarékpénztárnál 55,409 korona 98 fillér. Összesen: 271,043 korona 98 fillér.

Teher: Alakulási díj 1302 korona. Áthozott nyereség 13,975 korona 32 fillér. Heti törzsbetét 245,661 korona. Nyereség 10,105 korona 66 fillér. Összesen: 271,043 korona 98 fillér.

Egy részlet hozadéka az alakulási díjjal együtt 20 korona.

Tapolca, 1917. szeptember hó 30-án.

Kardos Ödön, főkönyvvezető.

Az igazgatók:

Berger Károly, Felisch Antal, Hiller Pál, Mojzer Endre, Pátzay György, Pruska Ferenc, Rimanóczy Endre, Steiner Imre, Schwarz Emil

Jelen mérlegszámlát a fő- és segédkönyvekkel egybe-hasonlítva teljesen helyesnek találtuk.

Tapolca 1917. október 11.

Sebestyén Gyula felügy.-biz. elnök Horváth Jenő f. b. tag. Szigethy Ödön f. b. tag.

A felszámolásból eredő kifizetések f. évi október 23-án d. e. fél 12 órától kezdve fizettetnek ki azzal a figyelmeztetéssel, hogy a betéti könyvecské átadása készpénz és egyéb értékek átvételének elismerésére szolgál.

Kétéves,
pótlásra kiválóan
alkalmas
gyökeres
fás oltványt
és
vadvesszőt

ajánl: GASPARI FRIGYES
Medgyes, Nagyküllő m. Tessék árjegyzéket kérni